

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת נאוה גדיש

תובע/נתבע פ'

נגד

ר'

נתבעת/תובעת

פסק דין

- 1 לפניי שתי תובענות שהגישו הורי הקטין ב', יליד 2016, האחד כנגד האחר.
2
- 3 1. ההליכים בין הוריו של ב' החלו לפני למעלה משנתיים, עת ב' היה פעוט בן שנתיים לערך.
4 עד כה נפתחו ביניהם 10 תיקים בבית המשפט.
- 5 2. במסגרת התביעות נשוא פסק דין זה, עתר כל צד לקביעת משמורת הקטין בידי: **זוכרים**
6 **את הניסוי של פבלוב? אותו דבר. מערכת המשפט והרווחה 'לימדו' את ההורים שעל מנת**
7 **לשמור על מעמדם כהורה שווה הגדרתית, הם חייבים להילחם. לנצח ולפגוע בהורה האחר.**
8 **וכאשר עורכי הדין נכנסים לתמונה התוצאות בהתאם. זהו שורש הבעיה כיום. ומה עם**
9 **הילדים**
- 10 2.1 41304-08-18 - תביעה שהגיש האב, בשל חששו כי האם עומדת לעזוב עם הקטין
11 את
12 בית הצדדים בני' ולעבור להתגורר בסמוך לבית הוריה בקיבוץ
13 ג'.
14
- 15 2.2 6306-10-18 – תביעה שהגישה האם, במסגרתה בקשה להתיר לה לעבור להתגורר
16 בקיבוץ ג' עם הקטין.
17
- 18 3. **ניתן לומר כי המחלוקת בין הצדדים נוגעת למקום מגוריו של הקטין וקביעת מקום חינוכו.**
19 **מקום מגורים רשמי, במרשם האוכלוסין, ניתן לרשום רק אחד. אז בנושא זה ברור שיש**
20 **ויכוחים. אבל חשוב להבין שהמונח משמורת, ישי הטוענים שכל תוכנו הוא אכן מקום**
21 **המגורים, קיבל נפח הרבה יותר רחב וגדול מרק מקום המגורים. הורה משמורן 'חושב'**
22 **פעמים רבות שההגדרה משמורת נותנת לו את הזכות לקבל החלטות מהותיות לבדו, שהוא**
23 **'שולט' על הילד, וההורה האחר מרגיש שהורותו נלקחה ממנו, דבר שמביא ויכוחים**
24 **מיותרים בין ההורים.**
- 25 עת הוגשו התובענות, המחלוקת הייתה בין המשך המגורים והחינוך באזור נ' כבקשת האב,
26 לבין מעבר לצפון, לקיבוץ ג', כבקשת האם.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1 במהלך ההליך שינתה האם את מקום מגוריה ועברה להתגורר בס' וכעת עותרת היא לקבוע
2 כי הקטין יתגורר עמה בס' ויתחנך שם.
3
4 **רקע**
5 4. הצדדים נישאו בחודש נובמבר 2015 והתגרשו בחודש מרץ 2020, הקטין ב' הינו בנם היחיד.
6
7 5. בתחילת שנת 2018 פרץ משבר בין הצדדים ובחודש מרץ 2018 עזבה האם את הבית בו
8 התגוררה המשפחה בשכירות בני' ועברה להתגורר בדירה אחרת בני'.
9
10 6. האב פתח בהליך של יישוב סכסוך, לאחר שנודע לו, לטענתו, שהאם עומדת לעבור להתגורר
11 בצפון הארץ, בקיבוץ ג', עם הקטין.
12 **האב הבהיר כי יש בכוונה זו, אם תצא אל הפועל, כדי להרחיק את הקטין כ- 65 ק"מ ממנו.**
13 **מרחק עצום שיש בו כמובן להביא לפגיעה בזמני השהות בין הילד להורה.**
14 במסגרת הליך יישוב הסכסוך (18-05-63732) הסכימו הצדדים למתן צו, לפיו לא יעשה שום
15 שינוי במקום המגורים או במסגרת החינוכית של הקטין, אלא אם תהא הסכמה מפורשת
16 של שניהם, או החלטה שיפוטית המתירה זאת (החלטה מיום 7.6.18 והסכמות הצדדים
17 שהוגשו שם). **יפה. זה החוק, וכך אמור להיות בכל מקרה.**
18
19 7. משהסתיים הליך יישוב הסכסוך, הגיש האב תביעתו ובמסגרתה עתר לקבלת צו ארעי
20 למניעת שינוי במקום המגורים של הקטין. ביום 19.8.18, במהלך פגרת הקיץ, נעתר כב'
21 השופט אליאס לבקשת האב, ונתן צו מניעה ארעי כמבוקש, במעמד צד אחד, לפיו נאסר על
22 האם להעתיק את מקום מגוריו של הקטין, עד להחלטה אחרת. **יפה.**
23 בתגובה לאותה בקשה הבהירה האם כי אין לה כל כוונה לעשות שינוי חד צדדי במקום
24 מגוריו של הקטין, כפי שהצהירה לטעמה גם קודם לכן (בקשה מס' 3).
25 בהתאם לאמור ניתנה ביום 17.9.18, החלטה המאשרת את הצו הזמני שניתן **וצו זה עודנו**
26 **בתוקף.**
27
28 8. **בחודש אוקטובר 2018 הגישה האם תובענה, במסגרתה בקשה להתיר לה לשנות את מקום**
29 **המגורים של הקטין (18-10-6306). זכותה. כל עוד זה נעשה בדרך חוקית הכל בסדר.**
30 במסגרת התביעה הגישה האם אף בקשה לסעד זמני, שיאפשר לה לעבור לקיבוץ ג', עוד
31 קודם לבירור התובענה.
32 ביום 25.10.18 הגיש האב בקשה שכותרתה "בקשה בהולה למשמורת הקטין והודעה על
33 הפרת צו העתקת מגורי הקטין, על ידי האם".

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1 מכתבי הטענות שהגישו הצדדים עלה כי האם עברה לקיבוץ ג', בניגוד להצהרתה ובניגוד
2 לצו שניתן וכי הקטין המשיך לחלוק את זמנו בין בית האב לבין בית האם, (כך לדוגמה
3 בסעיף 12 לכתב ההגנה שהגישה האם ובמסגרת ההסכמות אליהן הגיעו בדיון שהתקיים
4 בתיק ה"ט 18-08-33530). האם פשוט צפצה על החוק, על החלטת בית המשפט, ועברה עם
5 הילד. לצערנו, במקרים רבים, בעיקר בבתי הדין הרבניים, 'מלמדים' את האם לפעול באופן
6 כזה, כי לא בכל המקרים יש ענישה והוראה לחזרה למקום המגורים הקודם באופן מידי,
7 עקב מעבר לא חוקי.
- 8
- 9 .9 בדיון שהתקיים במעמד הצדדים ביום 17.1.19 אישרה האם כי היא אכן פעלה בניגוד לצו
10 שניתן וטענה כי היא עשתה כן "מחוסר ברירה".
11 באותה עת הוסיפה האם וטענה כי אין בהחלטתה כדי להשפיע על חייו של הקטין, שממשיך
12 להתחנך באותה מסגרת חינוכית בה התחנך קודם לכן, בכי' (במרחק של למעלה מ- 60 ק"מ
13 מג') והבהירה: "בבוקר אני יוצאת עם ב' בשעה 7.10 מגי', הוא מגיע למסגרת בשעה 8.00 וזה
14 תלוי בפקקים. בבוקר אין פקקים..." (פרוטוקול עמ' 1 שורות 28-26).
- 15
- 16 .10 באותו דיון הוריתי על מינוי מומחה מטעם מכון ד', כמומחה מטעם בית המשפט, שיבחן את
17 טובת הקטין, בשים לב למרחק בין בתי שני הוריו – האב בני' והאם בקיבוץ ג'.
18 כמו כן, מונתה לקטין אפטרופסה לדיון.
19 (החלטות אלו ניתנו לאחר שבחודש נובמבר 2018 הוזמן תסקיר סעד ומאחר וזה טרם הוגש
20 עד לדיון).
- 21
- 22 .11 בין לבין עתר האב להתיר את רישום הקטין למסגרת חינוכית במושב מ', סמוך למקום
23 מגוריו ובאותו אזור בו התחנך עד לאותה עת (בכ').
24 האם מצידה התמקדה ברצון לגדל את הקטין בקיבוץ ג', לצד הוריה, שם טענה כי יש לה
25 סביבה תומכת ממשפחתה ואפשרות לגדל את הקטין "בקיבוץ ולא בעיר" – ראו דברי האם
26 כפי שפורטו בעמדת האפטרופסה לדיון מיום 7.2.19.
27 בשלב ראשון אפשרתי לשני ההורים לרשום את הקטין למסגרת חינוכית – כל אחד באזור
28 מגוריו, עד שתוכרע שאלת המסגרת החינוכית (החלטה מיום 3.3.19).
- 29
- 30 .12 חוות הדעת של מכון ד' הוגשה ביום 24.4.19 ובמסגרתה הומלץ לקבוע שמרכז חייו של
31 הקטין בי' יהיה בקיבוץ ג', באזור מגורי האם וכי שם יתחנך וכן הומלץ כי הצדדים ימשיכו
32 לחלוק את זמני השהות עם הקטין, בחלוקה כמעט שווה, כפי שהיה נכון לאותה עת. נו
33 באמת, מרחק של 65 ק"מ – וחבל שעדיין משתמשים בק"מ ולא בזמן הנסיעה בבקרים

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1 שהוא המגבלה האמיתית – לא ממש מאפשר זמני שהות רחבים שכאלו. נראה שמדובר על
2 זמני שהות של 8/6..
- 3 בתסקיר שהגישה העו"ס בחודש מאי 2019 הומלץ כי תקבע משמורת משותפת וכי הקטין
4 יתחנך באזור מגורי האם- בקיבוץ ג' וכן ניתנו המלצות לעניין חלוקת זמני השהות (אצל
5 האם בימים ראשון, שלישי וחמישי ואצל האב בימים שני ורביעי, כולל לינה וסופי שבוע
6 לסירוגין).
- 7
- 8 13. בדיון שהתקיים ביום 5.5.19 אפשרתי לצדדים להשלים טיעוניהם ושמעתי את עמדת
9 האפטרופסה לדין. זו התייחסה בכובד ראש לנטל הנסיעות שמוטל על הקטין, שהיה
10 באותה עת פעוט בן שלוש כמעט ונדרש לנסוע מדי יום, בין פעם לפעמיים ביום, מרחק של כ-
11 65 ק"מ.
- 12 ביום 6.5.19 ניתנה החלטה להמשיך ההליך, תוך קביעת מועד לחקירת העו"ס והמומחים,
13 כפי שבקש האב.
- 14 במסגרת החלטה זו קבעתי כי הקטין ימשיך להתחנך במסגרת החינוך ליד בית האב (חרף
15 ההמלצות שניתנו באותה עת), תוך התייחסות לכך שמדובר בסעד זמני, עד אשר תתברר
16 התובענה, במסגרתה רשאי האב למצות את זכותו בעניין חקירת העו"ס והמומחים.
- 17 הרציונל שעמד מאחורי ההחלטה היה כי יש לשמר את המצב הקיים בכל הנוגע לקטין, עד
18 שיתברר ההליך, על מנת שלא יהיה מצב שיעשה שינוי ולאחר בירור התובענה יעשה שינוי
19 נוסף. יפה מאוד. אם כבודה הייתה מאפשרת לאם לרשום את הקטין במוסד החינוכי
20 בקיבוץ, הטענה של גורמי הרווחה (טענה קבועה) שהילד כבר הסתגל למוסד החינוכי, ובית
21 המשפט היה מקבל את ההמלצה.
- 22
- 23 14. יחד עם זאת, לאור הנטל הכבד שהיה מוטל על הקטין באותה עת, בנסיעות מבית לבית על
24 בסיס יומיומי, הוריתי על שינוי בחלוקת זמני השהות, באופן שיצמצם את מספר הנסיעות
25 של הקטין וזאת בשים לב לכך שהן חוות הדעת, הן התסקיר והן האפטרופסה לדין,
26 התייחסו לשני ההורים כהורים מיטיבים.
- 27
- 28 15. בהמשך (ככל הנראה בעקבות ההחלטה על השינוי בזמני השהות) הודיעה האם על כוונתה
29 לעבור להתגורר בעיר ח' (הודעה מיום 13.5.19), על מנת לצמצם את הנסיעות של הקטין
30 מבית הורה אחד למשנהו ובקשה לשנות את חלוקת זמני השהות, בשל כך.
31 בסיוע האפטרופסה לדין, אכן נעשה שינוי בזמני השהות באותה עת.
32

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

16. לקראת מועד הדיון שנקבע, לשם חקירת המומחים והעו"ס, עשתה האם שינוי נוסף בחייה ובמקום מגוריה, עת עברה להתגורר עם בן זוג, בס'.
17. לאור האמור והיות ובחוות הדעת הראשונית ניתנה חשיבות מיוחדת לתמיכה המשפחתית העוטפת של האם בקיבוץ ג', בסמוך לבני משפחתה, ומאחר ונתון זה איננו קיים בס', נוצר צורך לקבל דו"ח משלים לחוות הדעת ולהמלצת המומחים.
18. בחוות הדעת המשלימה, שהוגשה בחודש יולי 2020 התייחסו המומחים לטיפול וההדרכה שהאב עבר מאז ניתנה חוות הדעת הראשונית ולשינוי הזוגי והמקצועי שעברה האם. נראה כי שינויים אלו השפיעו לחיוב על הקטין ועל הקשר שלו עם כל אחד מהורים. יחד עם זאת, המומחים ציינו כי "הגן, הסביבה החברתית והחווה של האב, מהווים עבורו עוגנים בטוחים ומסייעים להתפתחותו. על כן ישנה חשיבות ליצור חוויות המשכיות וקביעות באורחות חייו הנוכחיים. אמירה זו, אין בה כדי להמעיט או להעדיף נוכחותו של הורה אחד על פני האחר, מכיוון שתרומתם של שני הורים משמעותית וחיונית להתפתחותו. יש מקום להרחבת הסדרי השהות עם האם במהלך סופי שבוע (למשל חמישי עד מוצ"ש)". (ההדגשה במקור).
- במסגרת חוות הדעת המליצו המומחים כי הקטין יישאר במסגרת החינוך הסמוכה לבית אביו והעריכו ששינוי נוסף, בעת הזו, עלול לערער לו את תחושת הבטחון ולהעמיס עליו. המומחים ציינו כי לקראת שילובו של הקטין בבית הספר, ניתן יהיה לערוך הערכה מחודשת. מדוע? לא ברור.
- המומחים התייחסו להרחבת זמני השהות עם האם כך שיהיו משמעותיים ואיכותיים, מבלי להכביד על הקטין במספר נסיעות רב מבית אחד למשנהו (לדוגמה על ידי הרחבת זמני השהות בסופי שבוע ובחופשות).
19. האם ובא כוחה הלינו על הניסיון למנוע מהאם לבחור את מקום מגוריה, באופן חופשי. לטענה זו יש להשיב כי ברור שאין למנוע מהאם לבחור היכן להתגורר, אך כאשר היא מבקשת שהקטין יעבור להתגורר עמה בס' (או בקיבוץ ג'), לא ניתן להתייחס לבקשתה מבלי לבחון את השפעת השינוי על הקטין ועל הקשר שלו עם אביו. **יפה מאוד! אנחנו בשנת 2021 וכיום ההתייחסות להורותו של האב היא שווה (הלוואי וכך היה בכל המקרים...) להורותו של האם. מה שצריך לבחון הוא את טובת הילד.**
- האפוטרופסה לדין היטיבה להסביר זאת בעדכון שהגישה בפברואר 2020 וציינה כך "זכותה של האם להקים משפחה חדשה ולבחור את מקום מגוריה, אך יש להביא בחשבון את השלכות

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1 המעבר המבוקש, על הקשר שבין ב' לאביו".
- 2 במסגרת הדיווח ציינה האפוטרופסה לדין כי זמן הנסיעה מני' לסי' הוא **כשעה וחצי**
- 3 **לכל כיוון, בשעות העומס. מטורף! והנה אנתנו רואים מדוע כה חשוב לרשום את המרחק**
- 4 **בזמן ולא בק"מ.**
- 5
- 6 20. בעקבות חוות הדעת החדשה הודיע האב כי הוא מוותר על הצורך בחקירת המומחים,
- 7 ואולם באותה עת עמדה האם על הדיון האמור ובו נכחה ד"ר א' שחתמה על חוות הדעת
- 8 ביחד עם ד"ר ק'.
- 9 בחקירתה עמדה המומחית על המלצותיה, הסבירה אותן באופן ברור ומשכנע והבהירה את
- 10 הטעם לשינוי שנעשה בין חוות הדעת הראשונה לשנייה:
- 11 "השיקול העיקרי היה קשור למערכת התמיכה של האם שהייתה בקיבוץ ג' והחיים בקיבוץ
- 12 יחד עם משפחת המוצא שלה וכל מערכת התמיכה שסובבת אותה נראתה לי כאופציה
- 13 המיטיבה עבור הילד בזמן הזה..... בחוות הדעת הראשונה התמיכה הייתה יותר בסביבת
- 14 החיים של האם ולאחר מכן, עם המעברים, בעצם מי שנוטר יציב וקבוע במקומו זה האב
- 15 ובעצם סביב מקום המגורים של האב נוצר מרכז החיים של ב'."
- 16 (פרוטוקול עמ' 43 שורות 10-23).
- 17
- 18 **תמצית טענות הצדדים**
- 19 21. לטענת האב, יש להורות כי המשמורת ביחס לקטין תהא בידי ב' בשים לב למסוגלות ההורית
- 20 הטובה שלו, לכך שהוא היה ההורה הדומיננטי של הקטין עד לפרידה ומאז התרחשה.
- 21 האב התייחס לשינוי שדאג לעשות בעצמו באמצעות טיפול והדרכה הורית שקיבל לכל אורך
- 22 ההליך, לסדר היום שיצר עבור הקטין ולעזרה השוטפת שהוא מקבל בעניינים הטכניים
- 23 הקשורים בקטין (כמו עזרה בבישול, עזרה בניקיונות וכיו"ב). **מדוע לקחת מהאם את**
- 24 **הגדרתה ההורית? שוב, פבלוב. כך עורכי הדין מורגלים להגיב, כל מלמדת אותם מערכת**
- 25 **המשפט והרווחה, ויאלה מלחמה!**
- 26
- 27 22. האב טען כי על מנת להעניק לב' יציבות, יש לקבוע כי הוא ימשיך לחיות עימו, שכן מקום
- 28 מגורי האב וחוות הסוסים שלו מעניקים לב' עוגן, בשים לב לשינויים התכופים שנעשו בחיי
- 29 האם, בשנתיים בהן מתנהלים ההליכים. **מקום מגורים הגיוני. לא מחייב משמורן בלעדי.**
- 30
- 31 23. לטענת האם, יש לקבוע כי המשמורת ביחס לקטין תהא בידיה שכן היא ההורה שהיה
- 32 הדומיננטי יותר בחייו של הקטין עד לפרוץ המשבר, היא פנויה יותר לטפל בו ומתאימה לכך
- 33 יותר מהאב.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1
2 24. האם מבקשת ליתן משקל לכך שמצאה זוגיות חדשה ותוכל להעניק בית חם ומשפחתי
3 לקטין בלוויית בן זוגה ובתו מנישואיו הקודמים, עמה הקטין מצוי בקשר טוב.
4
5 25. האם טענה כי אין לזקוף לחובתה את החלטתה לעבור לקיבוץ ג' עם הקטין, אף שהדבר
6 נעשה לאחר שניתן צו המניעה ובניגוד לו.
7
8 26. לטענת האם, לאור חזקת הגיל הרך, ובשים לב לגילו של הקטין, יש לקבוע שמשמורת תהא
9 בידיה.
10

השאלות שבמחלוקת

- 11
12 27. אלו השאלות בהן נדרשת הכרעתי:
13 הצורך בקביעת משמורת.
14 חזקת הגיל הרך.
15 מקום המסגרת החינוכית.
16 חלוקת זמני שהות.
17

דיון

משמורת

- 18
19
20
21 28. בשנת 1962, עת נחקק חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות תשכ"ב – 1962, לא ניתנה
22 כל התייחסות למושג "משמורת", מושג שכלל איננו קיים בחוק.
23 תחת זאת נקבע בסעיף 24 לחוק, כי כאשר הוריו של קטין חיים בנפרד, הם רשאים להסכים
24 ביניהם "על מי מהם תהיה האפוטרופסות לקטין... מי מהם יחזיק בקטין, ומה יהיו זכויות
25 ההורה שלא יחזיק בקטין לבוא עמו במגע", עוד נקבע כי הסכם לעניין זה טעון אישור בית
26 המשפט, לאחר שזה יווכח כי ההסכם משרת את טובת הקטין.

- 27 29. בסעיף 25 לחוק, נקבע כי בהיעדר הסכמה בין ההורים "רשאי בית המשפט לקבוע את
28 העניינים האמורים בסעיף 24 כפי שייראה לו לטובת הקטין, ובלבד שהילדים עד גיל 6 יהיו
29 אצל אמם אם אין סיבה מיוחדת להורות אחרת".
30 סעיף זה זכה לכינוי "חזקת הגיל הרך" ומעלה כבר כשני עשורים דיונים ערים בציבור באשר
31 לצורך בהמשך קיום החזקה, האפשרות לבטלה או להגבילה, כך שתחול רק עד גיל שלוש,

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1 (ועדה ציבורית לבחינת ההיבטים המשפטיים של האחריות ההורית בגירושין, הוקמה עוד
2 בשנת 2005, בראשות פרופ' דן שניט ופרסמה מסקנותיה בשנת 2011).
- 3 **מסקנות אלו לא אומצו כחוק ואולם הרוח בפסיקה נוטה להתחשב בהן, עד כי הנטייה היום**
4 **הינה לקבוע שהמשמורת ביחס לקטינים תהא משותפת לשני ההורים, באופן שמתיישב עם**
5 **רוח הזמן ועם המעורבות של שני ההורים בחיי ילדיהם. נכון, אך לצד ההגדרה "משמורת**
6 **משותפת", המונח החדש יותר, של ועדת שניט, הוא אחריות הורית משותפת.**
- 7
- 8 30. למעשה אם נצמד להוראות החוק, כפי נוסחו, נמצא כי על בית המשפט לקבוע מי מההורים
9 "יחזיק בקטין" ומה תהיינה זכויות ההורה האחר "לבוא עמו במגע".
- 10 **נראה כי ביטויים אלה גורמים אי נוחות בעיקר במדינת ישראל, במאה ה- 21, כאשר במשך**
11 **כמעט שישה עשורים שחלפו מאז נחקק החוק, השתנה השיח ואין זה מקובל לדבר על**
12 **ילדים במושגים של "מי יחזיק בהם" או מה הזכות "לבוא עמם במגע". נכון, כי ילד הוא לא**
13 **חפץ! ולא מעניקים לאב זכויות ביקור יותר!**
- 14
- 15 31. דומה כי אין כל חולק שכל הורה זכאי ואף חייב במסגרת חובותיו ההוריות "לבוא במגע"
16 עם ילדו, אחרת כיצד ימלא חובתו לדאוג לצרכי הילד לרבות לחינוכו וכיצד יפעל לטובת
17 הקטין כהורה מסור, כפי שמחייב אותו החוק (לדוגמא בסעיפים 15,17 לחוק). **יפה מאוד,**
18 **הורה שלא עומד בזמני השעות שלו ישלם על כך בקנסות או בהגדלת המזונות.**
- 19
- 20 32. **כך גם אין מחלוקת שהאפטרופסות ביחס לקטין נתונה בידי שני הוריו וזכות זו לא נשללת**
21 **מאף הורה רק בשל החלטת ההורים (או מי מהם) לחיות בנפרד, גם אם הקטין שוהה עם**
22 **אחד מהם זמן משמעותי יותר, מאשר עם ההורה האחר.**
- 23
- 24 33. זכות האפטרופסות כוללת בחובה גם את הזכות לקבוע את מקום מגוריו של הקטין (סעיף
25 15 לחוק) ולפיכך, כאשר ההורים חלוקים ביניהם בשאלה זו, על בית המשפט להכריע בה.
26
- 27 34. ניתן להסכים כי טובתו של כל קטין להתגורר עם שני הוריו, בבית אחד, בו שוררים אהבה
28 והרמוניה וכבוד הדדי.
- 29 כאשר ההורים נפרדים, נשאלת השאלה **באיזה בית עדיף לקטין לגדול.**
- 30 34.1 האם עדיף לילד שהוריו נפרדו, שיהיה לו בית עיקרי אחד, בו ימשיך להתגורר ומידי
31 פעם יבקר בבית ההורה האחר, כך שתהיה לו יציבות, גם במחיר של מרחק מסוים מאחד
32 מהוריו.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1 34.2 או שמא עדיף לו לחלק את זמנו בין שני בתים, ובאופן כזה לשמור על קשר קרוב
2 עם שני הוריו, גם במחיר של היעדר בית אחד עיקרי.
- 3 34.3 בחירה זו היא לעיתים בבחינת "הרע במיעוטו" ורבים התחבטו בה, בפסיקה
4 ובמחקרים פסיכולוגיים. יודגש כי בבואו של בית המשפט להכריע בה, ביחס לתיק מסוים,
5 על השופט לבחון את המקרה לגופו ולקבוע מה עדיף לקטין המסוים, עם ההורים
6 המסוימים, שעומדים לפניו, בשים לב למספר שיקולים וביניהם – מצבו של הקטין, הקשר
7 של כל הורה עם הקטין, התקשורת שבין ההורים, שיתוף הפעולה ביניהם וכן גם המרחק
8 הפיזי שבין הבתים. כבודה מתייחסת כמובן לחלוקת זמני השהות. לא להגדרה המיותרת
9 משמורן. ובהחלט, את חלוקת זמני השהות בכל תא משפחתי יש לקבוע בהתאם לטובת
10 הילד.
- 11 ראוי לציין שנושא התקשורת שהשופטים עושים לגביו "העתק – הדבק" מפסק דין אחד
12 לשני מיותר ובעיקר מיושן.
13 [תקשורת כתנאי למשמורת משותפת - גירושין - הורים גרושים \(shared-parenting.co.il\)](http://shared-parenting.co.il)
14
- 15 35. בעבר, עת נחקק חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות ולאורך עשרות שנים, מקובל היה
16 שיש הורה משמורן אחד וההורה האחר נפגש עם הילדים לזמנים מצומצמים, שכונו
17 "הסדרי ראייה".
18 באותה עת, הנורמה הרווחת הייתה שאבות אחראים לפרנסת הבית ואמהות אחראיות
19 לטיפול בילדים ובבית.
20 לפיכך על פי רוב, האם, אשר הייתה ההורה המטפל העיקרי בילדים, נקבעה כהורה משמורן
21 ולאב נקבעו "הסדרי ראייה", בדרך כלל לפעם או פעמיים בשבוע, למספר שעות אחר
22 הצהריים ובכל סוף שבוע שני.
23 לא מקובל היה באותה עת לדבר כלל על זכותו של הילד לקיום קשר משמעותי עם שני הוריו
24 ועל חובת שניהם, לאפשר קשר כזה.
25
- 26 36. למרבה השמחה, ניתן לומר כי בשני העשורים האחרונים השתנתה המגמה, בעקבות מעין
27 מהפכה חברתית שאנו עדים לה ומלווים אותה בהכרעות שיפוטיות. משמח וחשוב!
28 מצד אחד, עומדים אבות שמבקשים באופן כן להיות מעורבים יותר בחיי ילדיהם.
29 מצד שני, עומדות אמהות שמבקשות לפתח קריירה ודורשות כי נטל הטיפול בבית
30 ובמשפחה יתחלק בין שני ההורים.
31 ובתווך, עומדים הילדים שזכאים להשמע בעצמם, להביע את עמדותיהם ורצונותיהם (אם
32 במסגרת הליך של שיתוף ילדים ביחידות הסיוע ואם על ידי מינוי אפוטרופוס לדין שתפקידו
33 להביא לבית המשפט את טובת הקטין, באופן בלתי אמצעי ובמנותק מהסכסוך שבין הוריו).

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1
- 2 37. מדובר בתהליך שניתן לראות את אותותיו בחברה, ללא כל קשר לפרוץ הסכסוך, באופן
- 3 שכיום מקובל לראות בילדים כאנשים העומדים בפני עצמם, אשר לא פעם טובתם איננה
- 4 מתיישבת עם טובת אחד ההורים.
- 5
- 6 38. גם בכל הנוגע לחלוקה בין המינים, כיום, אין זה חריג כי אבות פעילים בחיי ילדיהם,
- 7 משתתפים באסיפות הורים, מעורבים בחיי הילדים ונוטלים חלק פעיל בכל הנוגע לניהול
- 8 הבית והמשפחה ואמהות מנהלות קריירה ותורמות לפרנסת הבית, לא פחות מהאבות.
- 9 לצד שינויים אלה שהובילו לשיפור במעמד האישה ועצמאותה הכלכלית, עומדים גם
- 10 המחקרים הפסיכולוגיים הרבים, אשר נתנו ביטוי לחשיבות מקומם של שני ההורים בחיי
- 11 ילדיהם, בעיקר בשנות החיים הראשונות.
- 12
- 13 יפה מאוד! לגבי המחקרים ראו כאן :
- 14 [מחקרים בתחום ההורות והתפתחות הילד - גירושין - הורים גרושים \(shared-parenting.co.il\)](http://shared-parenting.co.il)
- 15
- 16 39. המשפט מלווה תמורות אלו באמצעות חקיקה שמאפשרת לאבות לקחת חלק פעיל בחיי
- 17 הילדים (כך למשל על ידי מתן זכות לקבל חופשת לידה וימי מחלת ילד, לשני ההורים, ללא
- 18 אבחנה מגדרית זה לא מדויק לצערי, עדיין חופשת הלידה של האב היא על חשבון האם, אך
- 19 נקווה שנגיע גם לזה). ובאמצעות שינויים בפסיקה, אם על ידי החלפת המושג "הסדרי ראייה"
- 20 בקביעת "זמני שהות" (עבודה שלנו כמובן) , אם על ידי הכנסת המושג "אחריות הורית"
- 21 (תודה לוועדת שניט) ואם על ידי קביעת חלוקת
- 22 זמני שהות שהיא כמעט שוויונית, עד כי נדמה שברירת המחדל היום, ביחס כמעט לכל
- 23 משפחה שמגיעה לידי משבר, הינה שהאב שוהה עם הילדים פעמיים בשבוע כולל לינה וכל
- 24 סוף שבוע שני. 8/6 המקובל כיום. בהחלט.
- 25
- 26 40. שינוי זה הוביל גם לשינויים בכל הנוגע לתפיסת החיוב במזונות, מתוך הבנה שאין היגיון
- 27 לחייב אב לשאת פעמיים במזונות ילדיו, הן כשהוא דואג לצרכיהם בביתו, בזמן שהם
- 28 שוהים עימו (לעיתים כאמור מחצית מהזמן) והן כשהם בבית אמו.
- 29 השינוי המשמעותי ביותר בעניין המזונות בא לידי ביטוי בעקבות פסק הדין שניתן בבית
- 30 המשפט העליון בחודש יולי 2017, בעניין בע"מ 919/15.
- 31
- 32 41. נוצר מצב בו בעוד בעבר ניתן היה להמליץ להורים להמנע מהצורך להגיע להכרעה שיפוטית
- 33 בשאלה מי יהיה ההורה המשמורן, עתה, בצער רב יש לומר, הצדדים אינם מוכנים לוותר על

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1 זה ההכרעה בשאלה זו, מתוך כוונה שלהכרעה זו תהיה השלכה ישירה על שאלת המזונות. זה
- 2 פשוט לא נכון! להגדרה ההורית השווה – משמורת משותפת או אחריות הורית משותפת –
- 3 אין כיום כל השפעה על מזונות הילדים.
- 4 42. ראוי כי תצא קריאה מבית המשפט כי ההשלכה על גובה המזונות מתייחסת לחלוקת זמני
- 5 השהות של כל הורה עם הילדים ולא להגדרת המשמורת, כפי שאף עולה מבע"מ 919/15.
- 6 קריאה זה בסדר, אך שופט שעדיין לא מבין זאת לא עושה עבודתו נאמנה.
- 7 נושא הכרעת המשמורת, ראוי שירד מסדר היום, כך שתהיה מחלוקת אחת פחות, להורים
- 8 שמצויים בסכסוך. נהדר. כה משמח לקרוא.
- 9 בפסק הדין בעניין עמ"ש (מרכז) 31135-07-20 ד.ש נ' מ.מ.ש (פורסם במאגרים) אישר בית
- 10 המשפט המחוזי את פסק הדין שניתן על ידי חברי, כב' השופט אליאס, כי אין כל טעם
- 11 לעשות שימוש בביטוי "משמורת" והדגיש כי "הוויכוח לעניין הדיבור העדיף – עקר, מיותר
- 12 וחסר כל תכלית", בפרט כאשר הכרעה כזו עלולה דווקא להעמיק את הסכסוך בין ההורים.
- 13
- 14 עכשיו, שיש כמה שופטים שדוגלים בדרך זו ומיישמים את טובת הילד,
- 15 חשוב להסביר: המטרה היא שמראש ההורים ידעו שאין יותר תחרות על
- 16 ההגדרה ההורית המועדפת! שכבר בדיון הראשון בו השופטים שולחים
- 17 באופן אוט' את ההורים לרווחה לתסקיר, הבקשה מהעו"סית תהיה להמלצה
- 18 רק על חלוקת זמני השהות, נטל הנסיעות וכו, לא על ההגדרה ההורית!! כך
- 19 גם ההורים יגיעו לעו"סית במצב נפשי טוב יותר, רגועים יותר, וכל הצדדים
- 20 יוכלו להתמקד בטובת הילד, ולא במלחמות המיותרות בין ההורים על
- 21 הגדרתם, והכל על גבו של הילד.
- 22
- 23 43. באותו פסק דין הודגש כי בהתאם לתקנות החדשות שהותקנו ביחס לסדרי הדין בבית
- 24 המשפט לענייני משפחה, הוגדרו סוגי תובענות שניתן להגיש לבית המשפט, כאשר אין
- 25 ביניהן הגדרת תביעה שנושאה משמורת הילדים. אז אנא, תפסיקו לבקש מהרווחה תסקיר
- 26 על נושא המשמורת!
- 27 במקום זאת, נקבע בתקנות החדשות כי התביעות שניתן להגיש תעסוקנה בשאלת חלוקת
- 28 זמני השהות, אפטרופסות ועוד (תקנה 15 לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין),
- 29 תשפ"א - 2020). מעולה. כך צריך להיות. עכשיו נא ליישם.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1 ניתן לומר כי מחוקק המשנה הביע גם הוא עמדה, לפיה אין מקום כלל לקבוע מי יהיה
2 ההורה המשמורן ויש להסתפק בקביעת אפטרופסות וחלוקת זמני השהות. **נהדר!!**
- 3
- 4 הקושי שעדיין קיים בעניין זה הינו כי מוסדות שונים וחלק מן הרשויות ממשיכים ליחס .44
5 משמעות להגדרת המשמורת, בעת קביעת זכאות להטבות שונות **מלבד נושא הארנונה,**
6 **פשוט לא נכון!!!** כך לדוגמה, המוסד לביטוח לאומי בעת מתן קצבת ילדים, משרד השיכון
7 בעת זכאות להשתתפות בדיוור ועוד. **קצבת ילדים: הולכת לאמא מלבד מקרים חריגים. אין**
8 **עם הנושא כל בעיה, רק ראוי להתחשב בסכום הקבלה בהכנסת האם בקביעת סכום**
9 **המזונות. במשמורת משותפת אין כל שינוי לגבי קצבאות הילד. גם לא לגבי מענק**
10 **לימודים. כך גם לגבי נקודות זיכוי. שום השפעה! לגבי משרד השיכון, פעלנו בעבר,**
11 **וכאשר להורים הסדר של משמורת משותפת הבחינה היא לפי חלוקת זמני השהות!!**

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

מדינת ישראל
משרד הבינוי והשיכון
המחלקה לפניות הציבור

ירושלים, 21/12/2017
סימוכין
מכתב: 258857
מספר פניה: 277834

לכבוד
גיא רוח
יו"ר עמותת "הורות משותפת-טובת הילד"
Guyraveh04@gmail.com

הנדון: סיוע בשכר דירה להורים גרושים

ראשית תשובתנו נבחר כי עקב טעות משרדית הפניה בעניין זה לא נענתה. ואנו מתנצלים על כך. בהתאם לכללים שהיו נהוגים במשרדנו במצב בו הייתה משמורת משותפת, אם חתם בן זוג על ויתור זכויותיו בגין הילדים ניתן הסיוע בשכר דירה לבן הזוג השני. בעקבות פניות שהתקבלו במשרדנו לאחרונה בנושא זה הוחלט כדלקמן:

1. במקרה בו מצוין בהסכם הגירושין כי רוב ימות השבוע שוהים הילדים אצל אחד מבני הזוג. יינתן הסיוע במלואו לבן הזוג שאצלו שוהים הילדים מרבית ימות השבוע.
2. במקרה של חלוקה שווה בשהות הילדים אצל שני בני הזוג יקבל כל אחד מהם מחצית הסיוע מזכאותו של הורה עצמאי לשכר דירה, אלא אם כן בן הזוג השני לא פנה לקבלת הסיוע, ואז יקבל ההורה שפנה לקבלת סיוע את מלוא הסיוע. באם יפנה בן הזוג השני במהלך אותה שנה, לאחר שההורה שפנה החל לקבל את מלוא הסיוע, יקבל הוא מחצית סכום הסיוע בשכר דירה.

לדוגמא:

פנתה מבקשת לסיוע, נבדק שהמבקש לא פנה, היא תקבל מלוא הסיוע מהזכאות לשכר דירה. פנה המבקש במהלך שנת המימוש של המבקשת, המבקש יקבל מחצית מהסיוע. בשנה השנייה לזכאות המבקשת היא תקבל מחצית מהסיוע לו זכאי הורה עצמאי, והמבקש ימשיך לקבל מחצית. הנחיות אלה פורסמו באתר המשרד.

בכבוד רב,

מאיר

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1
2 נראה כי הגיעה העת שאותם גופים יתאימו את המנגנון המשמש לבדיקת זכאות לקבלת
3 הטבות, לרוח התקופה.
4 עד לקביעת מנגנון מתאים, ניתן להסדיר את אופן חלוקת הזכויות האמורות, אם בהסכם
5 בין הצדדים ואם על ידי הכרעה שיפוטית.
- 6 **מהכלל אל הפרט**
- 7 45. בנסיבות התיק שלפניי, מצאתי כי קביעת המשמורת היא אכן מיותרת ואיננה מתיישבת עם
8 טובתו של ב'.
9 כאשר המומחים התייחסו לכך ששני הוריו של ב' הם הורים מיטיבים, גם כאשר ביחס לכל
10 אחד מהם צוינו קשיים (והרי אין הורה מושלם ואין מדובר ב"תחרות" בין שני ההורים
11 ביחס לשאלה מי מהם הורה טוב יותר), מצאתי כי גם במקרה זה, אין מקום להכריע
12 בשאלת המשמורת. גם אם אחד ההורים פחות "מיטיב" חשוב מאוד לא לשלול לו את
13 הגדרתו ההורית השווה. זאת בדיוק הנקודה, זאת לא תחרות ולא צריך לחפש תירוצים
14 מדוע כן הגדרה הורית שווה!
15
- 16 46. עיון בחוות הדעת המעודכנת של המומחים מעלה כי במקום להתייחס למושג משמורת
17 התייחסו המומחים לצורך לשמור על יציבות בחייו של הקטין ועל הרחבת זמני השהות עם
18 האם.
19 המומחים הדגישו כי "הגן, הסביבה החברתית והחווה של אביו מהווים עבורו עוגנים
20 בטוחים ומסייעים להתפתחותו. על כן ישנה חשיבות ליצור חוויית המשכיות וקביעות
21 באורחות חייו הנוכחיים. אמירה זו אין בה כדי להמעיט או להעדיף את נוכחותו של הורה
22 אחד על-פני אחר מכיוון שתרומתם של שני הוריו משמעותית וחיונית להתפתחותו..."
23 (ההדגשה במקור – ג.נ.)
24
- 25 47. זאת ועוד, גם בטרם התקבעה הגישה כי אין מקום להגדיר באופן רשמי כי קטין יהיה
26 במשמורת אחד ההורים או במשמורת משותפת, נראה כי מקרה זה ממילא לא היה המקרה
27 הנכון לקבוע משמורת משותפת, בשים לב למרחק הפיזי הרב בין בתי שני ההורים ולאור
28 הקשיים המשמעותיים שהתגלו בתקשורת שביניהם (כפי שעולה בין היתר מסעיף 7 לתצהיר
29 האם וסעיף 95 לתצהיר האב) וכי קביעת משמורת אצל הורה אחד, עלולה הייתה להחריף
30 את הסכסוך שבין ההורים ולפגוע באופן משמעותי בטובתו של ב'. **לא כבוד!! שוב את**
31 **מחפשת תחרות בין ההורים וסותרת את עצמך. הרגלים קשה לשנות...**

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1 לפיכך וגם מטעם זה, מצאתי שלא לקבוע כי ב' יהיה במשמורת אחד מהוריו או במשמורת
2 משותפת.
3
- 4 **חזקת הגיל הרך**
- 5 48. נראה כי משקבעתי שאין זה המקום לקבוע משמורת, אין צורך להידרש לטענות האם בדבר
6 קיומה של חזקת הגיל הרך שמצדיקה קביעת המשמורת בידיה.
7 **ואולם, על מנת שלא ניוותר חסרים, נדרשתי גם לטענה זו.**
8
- 9 49. כאמור, בהוראת סעיף 25 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב – 1962, נקבע
10 כי ילדים עד גיל 6 יהיו אצל אימם, אם אין סיבות מיוחדות להורות אחרת.
11
- 12 50. **הטעם לקבוע אחרת במקרה שלפניי הינו טובתו של ב'.**
13 להלן אבהיר:
14
- 15 50.1 בחוות הדעת שהונחו לפניי הושם דגש על השינויים שחווה הקטין בשנתיים
16 האחרונות לחייו והמעברים הרבים מצד שני הוריו (ולהזכיר מדובר בפעוט בן 4) ולכך שיש
17 לתת חשיבות מיוחדת לשמירה על קביעות ויציבות בחייו.
- 18 50.2 ד"ר א' התייחסה בחקירתה ליציבות שיש לתת לקטין ולהשפעה שעלולה להיות
19 למעבר נוסף על תפקודו ועל מצבו הרגשי, לאחר השינויים שעבר בשנה שקדמה לכך והגיע
20 למצב "יחסית מיוצב" (פרוטוקול עמ' 45 שורה 34 ואילך).
21
- 22 50.3 בין היתר הבהירה המומחית כי היות ולפי הבנתה **האם עברה בשנתיים האחרונות**
23 **ארבעה מקומות מגורים, עם שלושה בני זוג,** יש להמתין זמן מה לפני שייקבע שהיא נמצאת
24 כעת במערכת יחסים מבוססת שתבטיח לקטין עוגן גם בביתה (כך בפרוטוקול עמ' 47 שורות
25 16-20) וזאת גם לאחר שהאם בישרה בבית המשפט כי התארסה לאחרונה, בשעה טובה.
- 26 50.4 ב"כ האם לא הקל על המומחית וביקש כי תתמודד עם הטענות שעלו ביחס לאופיו
27 המורכב של האב ותיאורו כאדם "תוקפני, אימפולסיבי, אובססיבי, חרדתי, נרקיסיסטי
28 וכפייתי" (פרוטוקול עמ' 47 שורה 30), וזו הבהירה בצורה ברורה כי התיאור מתייחס
29 לדינמיקה הנפשית של האב ולא לתיאור אופיו ומעבר לכך הדגישה בחיוב את התהליך
30 שעבר האב ואת העובדה שהוא מצוי במשך שנתיים בהליך טיפולי כולל הדרכה הורית וכי
31 עבר תהליך רגשי מרשים (פרוטוקול עמ' 47 שורות 35-31).

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1 50.5 חוות הדעת, התסקיר ועמדת האפוסטרופסה לדין התייחסו כולם לאזור מגורי האב
2 וחוות הסוסים שלו, כמקור ליציבות עבור הקטין, עוגן של ממש, דווקא בתקופת המשבר,
3 בתוך כל הטלטלות שחווה.
- 4 50.6 אדגיש כי העובדה שהאם עזבה את מקום המגורים בני, בניגוד לצו שיפוטי שניתן
5 בהסכמתה, יכולה לחזק התרשמות המומחים כי האם פועלת לעיתים באימפולסיביות
6 ילדותית, יחד עם זאת, לא די בכך על מנת לקבוע כי התקיימו התנאים לסתירת החזקה.
7 אלא שהפרת הצו איננה אירוע בודד, אלא חלק ממארג הנסיבות ששקלתי.
- 8 50.7 לא התעלמתי מהעובדה שגם האב החליף מקומות מגורים (פעמיים, לעומת 4
9 פעמים מצד האם), אלא ששינויים אלו שעשה האב לא גרמו לשינוי במסגרת החינוך
10 ובסביבה החברתית של הקטין ומהאזור המוכר לו, וכפי שציינה המומחית, הם שהיוו עבורו
11 עוגן, בעוד האם עשתה שינויים משמעותיים, שהוסיפו לטלטלה של ב' – ראשית, עת שינתה
12 מקום מגורים בני, אז כאשר עברה מני' לקיבוץ ג', בהמשך כשעברה לח' ולבסוף כאשר
13 הוסיפה ועברה לסי'. כל מעבר כזה, ללא שינוי במסגרת החינוך, היה גורר את ב' לנסיעות
14 רבות על בסיס יומיומי ואילו היה גורר אחריו גם שינוי במסגרת החינוך של ב', היה בו כדי
15 להוסיף ולהקשות עליו בתקופה המבלבלת שחווה, בשנים הראשונות לחייו.
- 16 50.8 נוסף לכך את השינוי החיובי שעבר האב, מאז חוות הדעת הראשונה ועד חוות
17 הדעת השניה, בפרק זמן של שנה ושלושה חודשים, כך ציינו המומחים: "האב מתאר
18 באוזני את הלקחים שהפיק מתוצאות מבדק המסוגלות ההורית שנערך לפני כשנה וחצי
19 ואת ההליך הטיפולי שעבר בעקבות ההמלצות של האבחון. לדבריו הוא נמצא בהדרגת
20 הורים בקביעות בשנה וחצי האחרונות ובמקביל לכך החל בתהליך של טיפול
21 פסיכולוגי...אני מתרשמת מלוחות זמנים ומסדר היום המובנה והברור שהאב מעניק
22 לקטין..." (עמ' 4 לחוות הדעת) וכן כי "הגננת מתארת קשר מאוד הדוק בין האב והבן. גם
23 בקשר עם צוות הגן האב מראה מעורבות גדולה, מגיע לשיבות ומעורב באופן מלא
24 בחינוכו..."
- 25 50.8.1 זאת נאמר, מבלי להמעיט בהבהרת הגננת כי "האם נמצאת בקשר עם
26 הגננת ומשתפת פעולה עם ההמלצות של הצוות החינוכי..." (עמ' 6 לחוות הדעת).
- 27 50.9 לצד האמור יש לציין כי בחוות הדעת הראשונה שהוגשה (בחודש אפריל 2019) ציינו
28 המומחים כי שני ההורים רוצים בטובת הקטין, כאשר לכל אחד מהם יש נקודות חוזק
29 ונקודות תורפה המשפיעות על תפקודם ההורי. כמו אצל כל זוג הורים נורמטיביים, וכמובן
30 שלכל הורה המאפיינים המיוחדים שלו.
- 31 50.10 ביחס לאב הובהר בחוות הדעת הראשונה כי קיימים לו "כוחות התמודדות,
32 המאפשרים תפקוד יומיומי ברמה טובה מאוד".

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1 אמנם, צוין כי בקשר עם הקטין הוא עשוי להתנהג באופן "נוקשה" הרי שהודגש כי מדובר
2 באב מסור "בעל רצון אותנטי לספק מענה לצרכיו השונים (של הקטין-ג.) מושקע ברווחתו
3 ונכון לעבוד על רכישת כלים שיאפשרו תפקוד הורי אופטימלי..." (עמ' 15 לחוות הדעת).
4 מעיון בשתי חוות הדעת, עולה כי אכן האב עבר הליך טיפולי שאיפשר לו להגיע לרמת
5 התפקוד הנדרשת.
- 6 50.11 עוד ניתן לציין כי מעיון בחוות הדעת הראשונית עולה כי התרשמות המומחים
7 הייתה מאם מיטיבה בעלת "כוחות התמודדות תקינים, המספיקים כדי לעמוד בדרישות
8 חיי היומיום. האם מכוונת לגידול הילד וערוכה מבחינה נפשית ומערך חייה שיצרה, לספק
9 לילד את מכלול צרכיו ההתפתחותיים..." (עמ' 16 לחוות הדעת), אלא שלצד זאת, התרשמו
10 המומחים כבר באותה עת (באפריל 2019) כי "נראה שבהמשך עשוי לעלות מתח בין התפקיד
11 האימהי לבין שאיפות אחרות בתחומי המשפחה והקריירה..." (שם).
- 12 מתח זה אכן בא לידי ביטוי עת האם בחרה לעבור לסי', לטובת מגורים עם בן זוגה, במרחק
13 של כ- 120 ק"מ מקיבוץ ג', שם כזכור נמצאת משפחתה שנתנה לה מעטפת ובטחון אשר
14 סייעו לה בטיפול בקטין, בהתאם לחוות הדעת הראשונה, ולמעלה מ- 60 ק"מ ממקום
15 מגוריו של האב וממסגרת החינוך של הקטין.
- 16 50.12 **כאמור, אין למנוע מהאם לעשות את הבחירות באשר למקום מגוריה, ואולם יש**
17 **לבחון את ההשלכות של בחירותיה על הקטין.**
- 18 50.12.1 מעדות האם עולה כי הבחירה להתגורר בסי' איננה נובעת דווקא
19 מאילוצי קריירה, היות ומקום העבודה שלה איננו מוגבל גאוגרפית וכלשונה "אני
20 גם
21 יכולה לעבוד על הירח, אם אני רוצה לעבוד שם" (פרוטוקול עמ' 88 שורה 22)
22 50.12.2 האם הבהירה: "אם אני עובדת בעבודה שאני צריכה פיזית להיות בג',
23 או בר', אז אני לא אבוא כל יום כשאגור בני', לא. אני גרה בסי', אם אני
24 צריכה אני עובדת מהבית, אם אני צריכה, אני עובדת מר' ואם אני צריכה, אני
25 עובדת בג'..." (פרוטוקול עמ' 89 שורות 4-2).
26
- 27 50.12.3 מצופה היה כי האם תכניס למערך השיקולים שלה גם את המרחק שלה
28 ממסגרת החינוך של הקטין, לא רק כדי לצמצם את מספר הנסיעות שלו לביתה,
29 אלא גם כדי לאפשר לה להיות קרובה יותר פיזית למרכז חייו (הן מסגרת החינוך
30 שלו והן מקום מגורי אביו).
- 31 50.12.4 אמנם, יש לברך את האם על כך שמיסדה לאחרונה את הקשר הזוגי שלה
32 ובמהלך ההליך היא עדכנה בדבר אירוסיה, אלא שאין להתעלם מכך שהאם לא
33 זימנה לעדות את בן זוגה, לא על מנת להעיד על הקשר העמוק ביניהם ולא על מנת

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

- 1 שהוא יעיד על הקשר הקרוב שלו ושל בתו עם הקטין, והדבר לכל הפחות מעורר
2 תמיהה.
3
- 4 51. הנה כי כן, מצאתי שגם בהתחשב בחזקת הגיל הרך, עמדו לפניי די טעמים כדי לסתור את
5 החזקה.
6
- 7 52. קשיים אלה, כפי שבאו לידי ביטוי לאורך השנתיים בהן מתנהלים ההליכים וכפי שעולים
8 מתוך חוות הדעת והתסקירים שהונחו לפניי, הביאוני לידי מסקנה כי במקרה זה נסתרה
9 חזקת הגיל הרך.
10
- 11 **קביעת מקום מסגרת החינוך**
- 12 53. ממכלול השיקולים שפורטו לעיל ולאור המלצות המומחים, אשר לא התערערו בחקירה,
13 **מצאתי לאשר ההמלצות ולקבוע כי הקטין ימשיך במסגרת חינוך, באיזור המוכר לו, בסמוך**
14 **למקום מגורי האב. בסדר גמור, ומה שחשוב מבחינתנו הוא שלא לקחו לאם את הגדרתה**
15 **ההורית, דבר שאולי, לנו תדעו, היה גורם שהיה מדרדר את יחסי האם והילד.**
16
- 17 54. כאמור, הן המומחים, הן העו"ס והן האפוסטרופסה לדין בקשו לתת ערך מוסף למסגרת
18 החינוך הקיימת, שמהווה מקור נוסף ליציבות עבור הקטין בתקופה האחרונה ולא מצאתי
19 להתעלם מהמלצות אלו.
- 20 55. אכן, הקטין צפוי לעבור בתום השנה הקרובה לגן חובה, אך צפוי כי עם המעבר מגן אחד לגן
21 אחר, יוותר לקטין גרעין חברתי שיוכל להקל עליו את המעבר למסגרת חדשה, כמו ליתר
22 חבריו, וכך התייחסה לכך המומחית בחקירה:
23 "אם המעבר הוא מטרום חובה לגן חובה באותו מבנה, הוא עובר עם קבוצת השווים שלו
24 ממסגרת של טרום חובה לחובה, אז המעבר הוא נורמטיבי וסביר שיצלח אותו בלי קשיים
25 מיוחדים, לעומת זאת, אם המעבר הוא מעבר מגן בעיר אחת לגן בעיר אחרת, המעבר עשוי
26 בזמן הזה, ליצור תקלה רגשית עבור הילד." (פרוטוקול עמ' 46 שורות 8-11).
- 27 56. טענות האם כי יש להעדיף את מערכת החינוך בסי' על פני זו שבכ' לא הוכחו וממילא רמת
28 החינוך באזור מסוים איננה העיקר ויש להתייחס לתמונה הרחבה, כפי שפורטה לעיל.
29
- 30 57. המומחים המליצו כי לקראת השתלבות הקטין בכיתה א', יישקל הצורך לעשות שינוי
31 במסגרת החינוך שלו ולהעברתו למסגרת לצד בית אימו.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

1 לשם כך ועל מנת שלא לחייב את הצדדים לשוב לערכאות שיפוטיות בעניין זה, מצאתי
2 להורות כדלקמן: כשישה חודשים לפני השתלבותו של הקטין בכיתה א', ישקלו הצדדים את
3 הצורך לעשות שינוי במסגרת החינוך שלו.
4 בהיעדר הסכמות ביניהם, יפנו למומחים ממכון ד' ויקבלו חוות דעת משלימה, לנוכח המצב
5 שיהיה קיים באותה עת ויפעלו על פיה.
6 אמנם, עם קבלת חוות הדעת יוכל כל צד למצות זכותו באשר לשאלות הבהרה וזימון
7 המומחים להיחקר על חוות הדעת ואולם בטרם יעשה כן, יפנו הצדדים למתאם ההורי אשר
8 לפניו יבוצע הליך התיאום ההורי, עליו אורה בהמשך פסק דין זה.
9 (סעיף זה, מעמדו כמעמד החלטה אחרת, לצרכי ערעור). **מיותר, שוב לשלוח את ההורים**
10 **למלחמות, אך לפחות כבודה בוחרת בדרך שתפחית את הסיכוי למאבקים.**

חלוקת זמני השהות

11
12
13 58. כאמור, בשנתיים בהן מתנהל ההליך נעשו מספר שינויים בחלוקת זמני השהות של כל אחד
14 מההורים עם הקטין ואולם **הקו המנחה לאורך כל התקופה היה כי זמני השהות עם כל**
15 **הורה יהיו משמעותיים**, מצד אחד וכי מספר הנסיעות של ב' מבית הורה אחד למשנהו יהיו
16 פחותים, ככל האפשר, מצד שני.

17
18 59. המומחים המליצו כי יתווספו לאם זמני שהות עם הקטין, בסופי שבוע ובחופשות, על מנת
19 שהקשר שביניהם לא ייפגע בשל הריחוק הפיזי.

20
21 60. לאור האמור, בהתאם להחלטות הקודמות שניתנו ולאור המלצות המומחים, אני מורה כי
22 זמני השהות יהיו כדלקמן:

בשבוע הראשון:

23 יום ראשון- האב ייקח את הקטין למסגרת החינוך. האם תאסוף את הקטין בתום המסגרת,
24 תקח אותו לביתה ותשיבו למסגרת ביום שני.

25 יום שני- האם תאסוף את הקטין בתום המסגרת, תשאר איתו באזור המרכז ותשיבו לבית
26 האב בשעה 20:00.

27 יום שלישי – האב יקח את הקטין למסגרת החינוך ויאסוף אותו בתום המסגרת, לביתו.

28 יום רביעי – האב יקח את הקטין למסגרת ויאסוף אותו בתום המסגרת, לביתו.

29 יום חמישי – האב יביא את הקטין למסגרת החינוך והאם תאסוף אותו בתום המסגרת
30 החינוכית, לביתה.

31 שישי שבת – הקטין ישהה אצל האם (ולשיקול דעתה אם לקחת אותו למסגרת החינוך ביום
32 שישי, אם לא). האב יאסוף את הקטין מבית האם במוצ"ש בשעה 19:00.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

בשבוע השני:

1 יום ראשון – האב ייקח את הקטין למסגרת החינוכית. האם תאסוף אותו בתום המסגרת,
2 לביתה.
3 יום שני – האם תקח את הקטין למסגרת החינוכית והאב ישיבו משם לביתו, בתום
4 המסגרת.
5 יום שלישי – האב ייקח את הקטין למסגרת החינוכית וישיבו לביתו בתום המסגרת.
6 יום רביעי – האב ייקח את הקטין למסגרת החינוכית. האם תאסוף אותו בתום המסגרת
7 ותשהה עימו באזור המרכז ותשיבו לבית האב בשעה 20:00.
8 יום חמישי – האב ייקח את הקטין למסגרת החינוכית, האם תאסוף אותו ותשהה עימו
9 באזור המרכז עד לשעה 20:00 שאז תשיבו לבית האב.
10 יום שישי – האב ייקח את הקטין למסגרת וישיבו משם והקטין ישהה עימו בסוף השבוע.
11 חלוקת זמני השהות רשומה בדרך נאה, יש החלטה גם לחלוקת נטל הנסיעות. יפה מאוד.
12

בנוסף:

14 אחת לחודש, בסוף השבוע הראשון של אותו חודש, בו הקטין שוהה אצל האב, תאסוף אותו
15 האם, בשבת בשעה 9:00 בבוקר ותשהה עימו עד השעה 20:00 שאז תשיבו לבית האב.
16
17
18 61. הצדדים ישהו עם הקטין בחגי ישראל בחלוקה שווה, באופן שחג שנחגג בשנה מסוימת עם
19 הורה אחד, יחגג בשנה העוקבת עם ההורה האחר.
20 אשר לחופשות, אם לאור טבלת החופשות של מערכת החינוך, אם בשל שביתות או השבתות
21 ואם בשל אילוצים אחרים (כדוגמת תקופת הקורונה), ישהה הקטין אצל הוריו בחלוקה של
22 60% מהזמן אצל האם ו- 40% מהזמן אצל האב. יפה.
23 61.1 בתחילת כל תקופה כזו יסדירו הצדדים את החלוקה, בהסכמה ובהיעדר הסכמה,
24 בעזרת המתאם ההורי. באתר הוספנו להורים טבלת עזר לחלוקת זמני השהות
25 בחגים.

26 חלוקת זמני שהות ולינה בקרב הורים גרושים - גירושין - הורים גרושים-shared)

parenting.co.il

27
28 61.2 בעת שהות רציפה של הקטין עם אחד ההורים, למשך שבוע, יוכל האחר להגיע,
29 בתיאום מראש, לשני ביקורים של מספר שעות בכל פעם, באזור מגורי הקטין.
30 בהיעדר הסכמה יתקיימו המפגשים בימים שני ורביעי מהשעה 16:00 ועד 19:00,
31 בכפוף לכך שהקטין לא נמצא בחופשה משפחתית עם ההורה אצלו הוא שוהה,
32 מחוץ לאזור מגוריו.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33

הוראות טיפוליות

62. בשל הקונפליקט העמוק שבין ההורים שמסליך ישירות על טובתו של ב', מצאתי להורות לשני ההורים להמשיך ולקבל הדרכה הורית, כל אחד באיזור מגוריו, על מנת לשפר את היכולת ההורית של כל אחד מהם, בכל הנוגע לקבלת ההורה האחר. כל אחד יישא בעלות ההדרכה ההורית שהוא יקבל.

63. כמו כן, הצדדים יפנו להליך של תיאום הורי, ככל שניתן לקבלה במסגרת הרווחה, כך יפעלו. אולם, ככל שתהא מחלוקת באשר למיקום קבלת השירות, יפנו למומחה, מכון ד', וישתלבו בתיאום הורי בו. הצדדים יישאו בעלות התיאום הורי, בחלקים שווים ביניהם.

סיכום

64. לא מצאתי לקבוע כי המשמורת ביחס לקטין תהא בידי אחד מהוריו או בידי שניהם. ההטבות שיוענקו על ידי הרשויות, להורה משמורן, תחולקנה בין ההורים באופן שווה.

65. הקטין יחלוק את זמני השהות בין בתי שני הוריו בחלוקה שפורטה לעיל.

66. הקטין ימשיך להתחנך באזור מגורי האב.

67. ההורים שניהם ימשיכו לקבל הדרכה הורית ויפנו גם להליך של תיאום הורי. האפטרופסה לדין של הקטין תוודא כי ההורים פועלים כאמור.

68. ברור כי הכרעה זו מעצם טיבה וטבעה צופה פני עתיד. **יפה**

68.1 לפיכך, ככל שיהיו שינויים שיצדיקו דיון מחודש בשאלת מקום מגוריו של הקטין, חלוקת זמני השהות ומקום הלימודים שלו, יפנו הצדדים למתאם ההורי בניסיון להגיע להסכמות שימנעו הליכים משפטיים.

68.2 בהיעדר הסכמה יפנו למומחה ממכון ד' שיערוך חוות דעת עדכנית באשר לסוגיה שתהא במחלוקת. ככל שהמלצות המומחה לא תהיינה מקובלות, רשאי יהיה כל צד לפתוח בהליך מתאים.

68.3 הצדדים יישאו בעלות שכר טרחת המומחה בחלקים שווים ביניהם.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 18-10-6306 פ' נ' ר'

תלה"מ 18-08-41304

תיק חיצוני:

1

2

3

4

הוצאות

5 מאחר ולמעשה קיבלתי את עתירות האב ודחיתי את תביעת האם, שקלתי לחייב את האם
6 בהוצאות ההליך, אלא שהתנהלות ב"כ הצדדים שניהם הייתה לא מכובדת, בלשון המעטה,
7 בעיקר מצד ב"כ האב ביחסה כלפי ב"כ האם.

8 באי כוח הצדדים התפרצו תוך כדי ההליך האחד לדברי האחר, נקטו בלשון פוגענית האחד
9 כלפי חברו ונהגו בחוסר כבוד גם האחד כלפי האחר, גם כלפי העדים וגם כלפי בית המשפט.
10 שוב, מערכת המשפט מחייבת את ההורים, ואת עורכי הדין המייצגים אותם, להילחם על
11 ההגדרה ההורית. והתוצאות בהתאם. לשופטים ישנה אפשרות לקבוע כבר בתחילת
12 ההליך שאין צורך בדיונים על נושא ההגדרה ההורית והיא תהיה שווה, ולא יבקשו
13 מהרווחה תסקיר בנושא ההגדרה אלא רק בשאר הנושאים. רק כך תקודם טובת הילד.

14 בעקבות התנהלות זו קבעתי כי הדיונים ישמעו בהקלטה, כאשר גם במהלכה היו
15 התבטאויות לא מכבדות, התפרצויות עד כי לא ניתן היה להבין את הנאמר, כך לדוגמה
16 מעיון בפרוטוקול הדיון מיום 30.11.20 עולה כי 30 פעם נרשם על ידי המתמלל "מדברים
17 ביחד" ובדיון שהתקיים ביום 15.3.21 נרשם הדבר 27 פעם.

18
19 70. בשל התנהלות זו שקלתי לחייב את הצדדים בהוצאות לטובת אוצר המדינה ואולם בשים
20 לב לטובתו של ב' ועל מנת שהמשאבים הכספיים של הצדדים ישמשו להליכים הטיפוליים
21 שפורטו לעיל, לטובתו של ב', אינני עושה כן, לפנים משורת הדין.

22
23 בנסיבות העניין, אני מורה כי כל צד יישא בהוצאותיו.

24
25 פסק הדין ניתן לפרסום ללא פרטים מזהים.

26
27 ניתן היום, ז' סיוון תשפ"א, 18 מאי 2021, בהעדר הצדדים.

28
29

נאוה גדיש, שופטת